Πορίσματα της ημερίδος «Στον απόηχο της λειτουργικής αναγέννησης: Αναταράξεις στη θεία Λατρεία»

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 22 Ιουνίου, 2023

Ἡ ἡμερίδα «Στόν ἀπόηχο τῆς λειτουργικῆς ἀναγέννησης: Ἀναταράξεις στή θεία Λατρεία» πραγματοποιήθηκε στήν αἴθουσα τοῦ Πολεμικοῦ Μουσείου στίς 11 Ἰουνίου 2023 καί ὧρες 5-9 μ.μ. μέ τή συμμετοχή ἐκλεκτῶν εἰσηγητῶν. Μετά τίς εἰσηγήσεις καί τή συζήτηση πού ἀκολούθησε ἐξήχθησαν τά ἀκόλουθα **πορίσματα**.

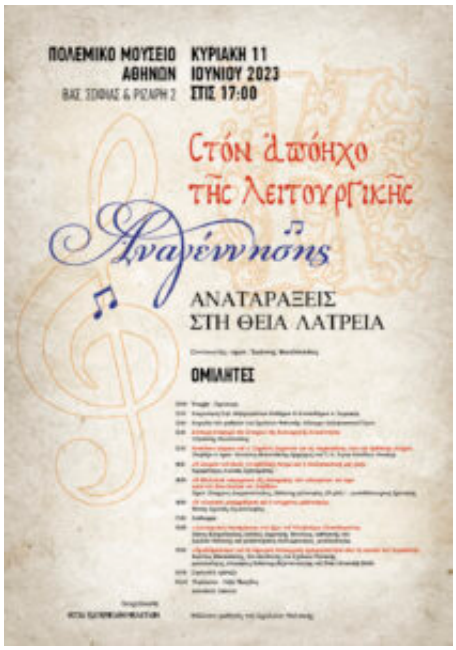

1. Ἡ θεία Λατρεία τό ὀρθόδοξο δόγμα καί τό εὐαγγελικό ἦθος ἀλληλοπεριχωροῦνται καί ἀλληλοεξαρτῶνται. Ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει καθαρθῆ ἀπό τά πάθη δέν μπορεῖ νά φανερώσει οὔτε γνήσιο λατρευτικό βίωμα οὔτε ἀκίβδηλο δόγμα. Ὁ θεσμός τῆς Ἐκκλησίας συγκροτεῖται ἀδιασάλευτος καί ἡ ἑνότητά της παραμένει ἀδιάρρηκτη μέ τήν Χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί διά τῆς πιστότητάς μας σέ ὅ,τι παρελάβαμε στήν Ἐκκλησία, τήν Ὀρθοδοξία, τήν ἐκκλησιαστική τάξη, τό λειτουργικό ἦθος, τήν ποιμαντική, τήν ἱεραποστολή, τή μοναχική ζωή, τούς ἱερούς κανόνες, τήν ἐκκλησιολογική εὐστάθεια καί τήν ἐκκλησιαστική εὐταξία.

2. Ὁ ἅγιος Νικήτας ὁ Στηθᾶτος, μαθητής τοῦ Ὁσίου Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου

ἐκφράζοντας τό ὀρθόδοξο λατρευτικό ἦθος διδάσκει ὅτι ὑπάρχουν διακριτές τάξεις τῶν κληρικῶν, τῶν μοναχῶν, καί τῶν λαϊκῶν καί κάθε μέλος τῆς Ἐκκλησίας δέν πρέπει νά ὑπερβαίνει τήν τάξη καί τά ὅριά του. Σέ ἀντίθεση μέ τήν ἀπαίτηση τῶν συγχρόνων σοφῶν νά βλέπουν καί νά ἀκοῦνε τά μυστικῶς τελούμενα στό Ἅγιο Βῆμα ὑπενθύμισε ὅτι σύμφωνα μέ τούς Ἱερούς Κανόνες ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος τῶν λαϊκῶν σ΄ αὐτό καί ὅτι ὁ Χριστός μόνο στούς ἁγίους Ἀποστόλους παρέδωσε στό ὑπερῶο τό Μυστήριο τῆς Θ. Εὐχαριστίας καί μόνο τρεῖς Ἀπόστολοι παρίσταντο στή θεία του Μεταμόρφωση. Ἡ ἀντιπαράθεση αὐτή τῆς μυστικῆς Θεολογίας μέ τόν ὀρθολογισμό, ἡ ὁποία προκύπτει ἀπό τά ἔργα τοῦ ἁγίου Νικήτα, ὡς ἁγιοπατερική μαρτυρία, εἶναι πολύ χρήσιμη σήμερα, ὅπου σοφοί καθηγητές ὀπαδοὶ τῆς «λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως» ἀπαιτοῦν τήν ἐκ μικροφώνου ἀνάγνωση τῶν εὐχῶν, τήν κατάργηση τοῦ τέμπλου, ἀκόμη καί τοῦ ἱεροῦ Βήματος.

3. Στό ἴδιο πνεῦμα τοῦ ἐξορθολογισμοῦ καί τῆς «ἀνανεώσεως» τῆς λατρείας δέν ἔπαψε νά κινεῖται ἡ προσπάθεια τῶν μεταρρυθμιστῶν τῆς λειτουργικῆς γλώσσας, οἱ ὁποῖοι φρονοῦν ὅτι οἱ μεταφράσεις τῶν λειτουργικῶν κειμένουν θά ἐπιφέρουν πνευματική ἀναγέννηση τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν πιστῶν. Στήν πατρίδα μας προηγήθηκαν δύο γλωσσικές μεταρρυθμίσεις τό 1976 καί τό 1982 κατά τίς ὁποῖες καταργήθηκαν ἀφ΄ ἑνὸς ἡ καθαρεύουσα ἀπό τήν Παιδεία καί τή Δημόσια Διοίκηση καί ἀφ΄ ἑτέρου τό πολυτονικό σύστημα ἀντιστοίχως. Τά ἀποτελέσματα αὐτῶν τῶν μεταρρυθμίσεων δὲν ἦταν ἡ προσδοκωμένη ἄνθιση στήν ἐπιστήμη, τήν Παιδεία καί τόν πολιτισμό, ἀλλά ἡ γενικευμένη ἀπαιδευσία, παρακμή καί κατάρρευση τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας. Τό ἴδιο πιθανότατα θά συμβεῖ μέ τίς μεταφράσεις στό χῶρο τῆς Λατρείας μας. Ἡ ἁγιοτόκος λειτουργική μας γλῶσσα εἶναι ὑψηλοῦ ἐννοιολογικοῦ, εἰκονικοῦ, συμβολικοῦ καί βιωματικοῦ ἐπιπέδου γλῶσσα καί ἡ ἀλλοίωσή της θά ἔχει ὡς ἀναπόφευκτη συνέπεια τή συρρίκνωση καί ἐκπτώχευσή της.

4. Οἱ ἀκολουθίες τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας τελοῦνται «εὐσχημόνως καί κατά τάξιν». Ἡ σειρά τῶν ὕμνων, ἡ ἐπιλογή τῶν συντελεστῶν τῆς Λατρείας, ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο γίνεται ἤ ψάλλεται τό κάθε τί, ὅλα εἶναι ρυθμισμένα ἀπό τούς ἁγίους Πατέρας γιά νά βοηθοῦν στήν προσευχή καί τήν κατάνυξη. Ὅμως σήμερα ἡ ἔλλειψη τῶν ὑπευθύνων τῆς λειτουργικῆς τάξεως, τῶν Τυπικάρηδων, τούς ὁποίους παλαιότερα ὑπήκουον οἱ πάντες, καί ἡ βιασύνη γιά τήν τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν, ἡ ὁποία ἐπενδύεται μέ τήν δῆθεν ἀνάγκη γιά «λειτουργική ἀναγέννηση», ἐπέφερε ἀταξία καί ἔκπτωση στή λειτουργική ζωή. Ἔχουμε παραθεώρηση τοῦ Τυπικοῦ καί τῆς ὀρθῆς Τάξεως, κακή χρήση τῆς τεχνολογίας κατά τή διάρκεια τῶν ἀκολουθιῶν καί πολλές φορές ἀνάρμοστη συμπεριφορά ὅσων διακονοῦν στούς ναούς, ἐνῷ οἱ ψάλτες ὄντες κατώτεροι κληρικοί μετατρέπονται σέ διεκπεραιωτές τῶν ἐντολῶν τῶν προεστώτων. Αὐτοῦ ὅμως τοῦ εἴδους ἡ διεκπεραίωση τῶν ἀκολουθιῶν, ἐφόσον δέν ζοῦμε τήν καινή ἐν Χριστῷ ζωή μπορεῖ νά καταντήσει ψευδολατρεία. Στήν ὀρθή τέλεση τῆς λατρείας θά βοηθοῦσε ἡ ἐκμάθηση τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς καί ἡ μελέτη τῶν ἀκολουθιῶν καί τῶν τυπικῶν διατάξεων.

5. Παρόμοιες ἐκτροπές τῆς λατρείας μας ἐπισημαίνει ὁ πνευματικός μας πατέρας ἀρχιμ. Σαράντης Σαράντος σέ ἀνέκδοτο κείμενό του, ὅπως, σύνταξη νέας Λειτουργίας στή Δημοτική γλῶσσα, ἔκφωνη ἀνάγνωση τῶν μυστικῶν εὐχῶν, ὁμαδική ἀπαγγελία τοῦ «Πιστεύω» καί τοῦ «Πάτερ ἡμῶν», γυναῖκες στό ἀναλόγιο. Γιά τήν τέλεση τῆς Θ. Λειτουργίας ὁποιαδήποτε ὥρα πρό τοῦ μεσονυκτίου γράφει: Κατέφεραν οἱ παπικοί νά μᾶς βάλουν στίς λατρευτικές συνήθειές τους. Ὁ Οἰκουμενισμός στή Θ. Λειτουργία, εἶναι τόσο σοβαρό θέμα, ὥστε πρέπει, - μέ τήν ἄρνησή μας νά ἐκκλησιασθοῦμε σέ μιά τέτοια λειτουργία - νά ματαιώσουμε τήν οἰκουμενιστική αὐτή ἀσεβῆ παρεμβολή καί ἰσοπέδωση τῆς Θείας Λειτουργίας.

6. Ὅλη ἡ ἀναστάτωση στή λειτουργική μας ζωή ἔχει ἀφορμή τίς προσπάθειες κάποιων καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν γιά μιά «λειτουργική ἀναγέννηση». Κατ΄ οὐσίαν εἶναι ἐπηρεασμένοι ἀπό τούς πρωτεργάτες τῆς «λειτουργικῆς κινήσεως» τῆς Δύσεως, οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμώντας νά ἀπομακρύνουν τήν πνευματική νέκρωση καὶ ἀποστασιοποίηση τῶν πιστῶν προέτειναν μία ἐνεργό συμμετοχή τους στή λατρεία. Μετέφρασαν τή λατρεία τους στήν καθομιλουμένη, ἀνέστρεψαν τά ἀλτάρια ὥστε οἱ κληρικοί τους νά βλέπουν πρός τόν λαό καί ἀνέμιξαν στοιχεῖα τῆς ὀρθοδόξου λατρείας μέ τήν παπική. Στόχος τους, ἐκτός τῆς προσελκύσεως τῶν πιστῶν τους, ἦταν ἡ ἕνωση καί ἡ ὑποταγή τῶν ὀρθοδόξων στόν Πάπα, ὅπως μαρτυροῦν οἱ δικές τους πηγές. Μέ τή Β΄ Βατικανή Σύνοδο κατοχυρώθηκαν οἱ καινοτομίες τῆς «λειτουργικῆς κινήσεως» καί συνεχίζονται οἱ αὐτοσχεδιασμοί τῶν παπικῶν, μέ ἀποτέλεσμα τήν ἀποστασία τῶν ρωμαιοκαθολικῶν ἀπό τή λατρεία καί τήν ἐρήμωση τῶν ναῶν τους.

7. Ἡ ἐμπειρία τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη ἀπό τή συμμετοχή του στή λειτουργική ζωή, ἡ ἀγάπη του γιά τίς ἀκολουθίες, τό Τυπικό, τή λειτουργική τάξη, ὅπως περιγράφεται στά διηγήματά του καί στά ἄρθρα του, ὁ ἔλεγχος πού ἀσκεῖ μέ πόνο γιά τήν περιφρόνηση καί ἀλλοίωση τῆς ἀκαινοτόμητης λατρείας μας ἀπό τούς συγχρόνους του, εἶναι σήμερα ἰδιαιτέρως χρήσιμη. Ἀποτελεῖ ἕνα ὑπόδειγμα γιά τήν ἐνδεδειγμένη στάση τόσο ἀπέναντι στή ὀρθόδοξη λατρεία μας, τήν ὁποία πρέπει στήν πράξη νά ἀγαπήσουμε, ὅσο καί ἀπέναντι σέ κάθε ἀπρόσεκτη καί βέβηλη ἀλλοίωση τοῦ ἤθους της.

8. Τελικό συμπέρασμα: Ἀπαραίτητη ἡ εὐλαβική προσήλωση ὅλων μας, κλήρου καί λαοῦ στή λειτουργική μας παράδοση. Ἐγρήγορση, ἀλλά καί ἀντίρρηση μέ εὐπρέπεια καί ὀρθόδοξο ἦθος ἀπέναντι σέ κάθε λατρευτική καινοτομία. Καί ἐπίσης αἴσθηση ὅτι ἡ τελούμενη λατρεία ἀνήκει σέ ὁλόκληρη τήν Ἐκκλησία, εἶναι ἀμετάβλητη καί δέν ἐπιδέχεται ὁποιουσδήποτε ἀκροβατισμούς καί πειραματισμούς, χωρίς βλάβη στό ἦθος καί τήν πίστη τῶν Ὀρθοδόξων.

(Πηγή: orthros.eu)